

# Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/48166,Instrukcje-wytyczne-pisma-Departamentu-IV-Ministerstwa-Spraw-Wewnetrznych-z-lat-.html>  
25.04.2024, 07:16

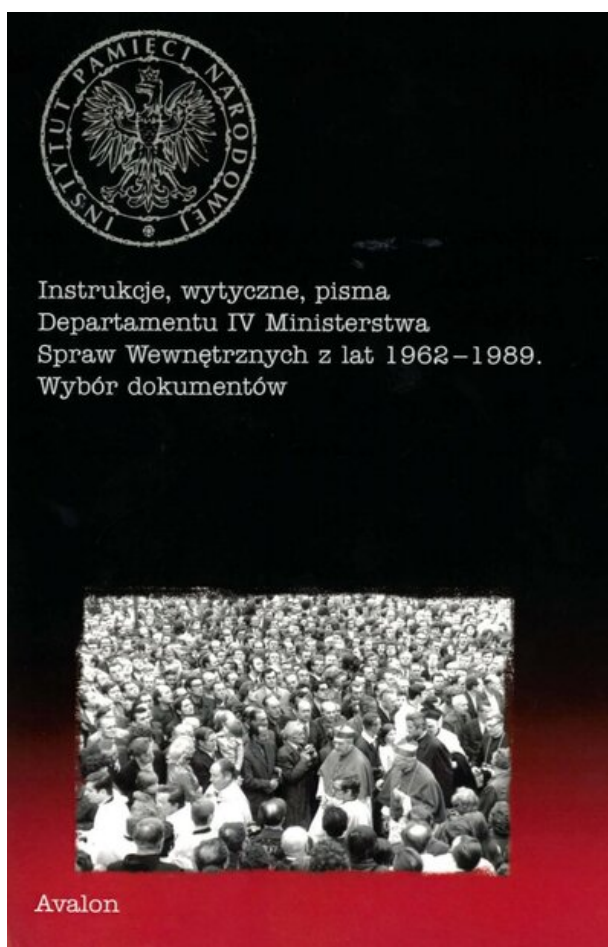
## **Instrukcje, wytyczne, pisma Departamentu IV Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z lat 1962-1989. Wybór dokumentów**

***Instrukcje, wytyczne, pisma Departamentu IV Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z lat 1962-1989. Wybór dokumentów, red. i oprac. Adam Dziurok, Filip Musiał, Kraków-Katowice 2017, 933 s., ISBN 978-83-7730-368-9 (seria „Normatywy aparatu represji”, t. 5)***

Departament IV Ministerstwa Spraw Wewnętrznych powstał kilka lat po Październiku, kiedy oficjalnie potępiono brutalne metody zwalczania przeciwników politycznych, w tym Kościoła katolickiego. Porzucenie brutalnych metod nie oznaczało wszakże pogodzenia się komunistów z silną pozycją Kościoła w polskim społeczeństwie. Przeciwnie – tę pozycję należało w maksymalnym stopniu osłabić. I chociaż zrezygnowano ze środków „twardych”, jak aresztowania czy wyroki karne, to kontynuowano używanie środków „miękkich”: szantaż i ułatwianie kariery, zdobywanie „informacji wyprzedzających” i dezintegracja w szeregach kleru... .

Stratedzy PZPR słusznie zakładali, że najważniejszym ideologicznym przeciwnikiem komunizmu w Polsce jest Kościół katolicki. A konsekwencją tego twierdzenia była polityka „kontroli operacyjnej” przez Służbę Bezpieczeństwa (tym właśnie zajmował się Departament IV) – niezależnie od całej gamy działań jawnych, realizowanych przez Urząd do Spraw Wyznań, Główny Urząd Kontroli Prasy Publikacji i Widowisk i inne wyspecjalizowane agendy administracji.

Lektura omawianego tomu zrobi wrażenie nawet na tych Czytelnikach, którzy mają wysoką świadomość opresyjności systemu komunistycznego. Zgromadzone w nim dokumenty



Okładka

pokazują rozległość oddziaływania władzy na Kościół metodami operacyjnymi. Od działalności punktów katechetycznych i udziału polskich biskupów w Soborze (w połowie lat 60.), poprzez ruch oazowy, wizytę abpa Casarolego w Polsce (w połowie lat 70.), aż po konsekwencje wyboru Jana Pawła II, w postaci zaangażowania Kościoła w obchody Tysiąclecia Chrztu Rusi (1988 r.). Dopiero ta panorama daje adekwatne wyobrażenie o skali i treści antykościelnej polityki PZPR po 1956 r., a więc w łagodnej fazie komunizmu.

## **PLIKI DO POBRANIA**

[SPIS TREŚCI - Instrukcje, wytyczne, pisma Departamentu IV Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z lat 1962-1989. Wybór dokumentów \(pdf, 454.31 KB\) 05.03.2018 10:00](#)

## **Gdzie kupić publikacje:**